

مستان دذفولی

تالیف و گردآوری:

مرضیه میرزگی ابراهیمی، هدی صبح، الهام افتخارزاده

برساخت:

پایه ششم، گروه نهم، نهمی میراث جهانی - دذفولی

به اهتمام:

محمد حسین حکمت‌نفر

ویراستار:

محمد حسین سبزیانی زاده

سرشناسه

:میرزکی ابراهیمی، مرضیه، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: متلستان دزفولی / تألیف و گردآوری مرضیه میرزکی ابراهیمی، هدی مسیح، الهام

افتخارزاده؛ به اهتمام محمدحسین حکمت‌فر، ویراستار محمدحسین

سبزقبایی زاده؛ به سفارش پایگاه مشترک تدوین پرونده‌های نامزدی میراث

جهانی - دزفول.

مشخصات نشر

:دزفول: انتشارات دار المومنین، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

:۳۸۰ص.

شابک

:۹۷۸-۶۰۰-۵۱۶۱-۴۷-۲

وضعیت فهرست نویسی: نا

موضوع

فسانه‌ها و قصه‌های ایرانی -- دزفول

موضوع

Legends -- Iran -- Dazful.

شناسه افزوده

:مسیح، هادی، ۱۳۶۵ -

شناسه افزوده

:افتخارزاده، اسام، ۱۳۶۵ -

شناسه افزوده

:حکمت‌فر، محمدحسین، ۱۳۶۵ -

شناسه افزوده

:سبزقبایی زاده، محمدحسین

شناسه افزوده

:پایگاه مشترک تدوین پرونده نامزدی میراث جهانی دزفول

رده بندی کنگره

PIR: ۱۳۹۷ ۸۶۵۷ / ۴۹۰۹

رده بندی دیویی

:۲۰۹۵۵۵۳۳۲/۳۹۸

شماره کتابشناسی

:۵۴۸۵۱۷۹

ملی

متلستان دزفولی

تالیف و گردآوری: مرضیه میرزکی ابراهیمی - هدی مسیح - الهام افتخار زاده

به اهتمام: محمد حسین حکمت فر

ویراستار: محمد حسین سبزقبایی زاده

ناشر: انتشارات دارالمومنین

طراح رایانه‌ای: محمد پورنعمت

طرح روی جلد: سینا تکی

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

چاپخانه: چاپ ارم

قیمت: ۶۰/۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۶۱-۴۷-۲

(کلیه حقوق برای انتشارات دارالمومنین محفوظ است)

نشانی ناشر: دزفول - خیابان حریت بین ایثار و مفتوح پلاک ۴

کد پستی: ۶۴۶۱۶۵۷۷۴۴ همراه: ۰۹۱۶۱۴۱۸۰۴۹

فهرست

۱	پیشگفتار
۱۱	مقدمه دکتر عبدالمهدی مستکین
۱۹	نارنج طلا
۲۹	رمال
۳۷	راه و براه
۴۵	دختر عقاب
۵۵	بنگشت
۶۱	لقونه
۷۳	ابراهیم ادهم
۸۱	سنگ صیبر
۹۳	مر جولاگر
۹۹	سینه بتل
۱۱۳	دختر شاهچراغ
۱۲۵	سخ بق
۱۳۱	خاله گردن دراز
۱۴۱	بی بی بتل
۱۴۷	ماه پیشونی
۱۵۹	درویش
۱۸۱	منک محمود
۱۹۷	عاقبت تمبلی
۲۰۵	نازنین
۲۱۳	مرغ سعادت
۲۲۱	پرگل اندر
۲۳۹	تشت بختی

۲۳۵	آئیل
۲۴۵	سلطون مار
۲۵۵	تا نخل نخفت تو نخفتی
۲۶۱	چار نوس
۲۷۱	میا کاری که نسازش خدا
۲۷۷	دز با مروت
۲۸۳	سرخر
۲۹۷	شاخ شاهور
۳۰۵	خجج
۳۱۱	دختر مرغ بین سی کووک مغرب زمین
۳۱۹	کووکی نه آهو بی
۳۲۷	عاقبت تی ی ترش
۳۳۳	معما
۳۴۱	کووک شا پربون
۳۵۱	ننه خمیری
۳۶۱	امروز تا صبا خدا کریم
۳۶۹	واژه نامه

پیشگفتار فرهنگ مردم دزفول

همه ی شهرنایان دزفول دارای دیرینگی چند هزارساله هستند در خود فرهنگی کهن نهفته دارند و دزفول نیز از جمله شهرهایی است با دیرینگی فرهنگی چند هزارساله.

چون دزفول شهری بومی است؛ فرهنگ ویژه ای دارد و باید گفت در عین دارا بودن فرهنگ خاص خود، هر بخش دزفول دارای خریده فرهنگ ویژه ی خود است.

مردمان این شهر یا کشاورز بودند یا پیشه‌ور و ... دایم نبود رسانه‌های همگانی چون رادیو و تلویزیون، شبکه های مجازی و ... پس از تسویه ای از کار روزانه در محله های خود، گرد می آمدند و در این گردهمایی ها از همه چیز به جا به گفتگو می پرداختند. آنان از تجربه های خود گرفته تا حکایات و روایاتی که از برداشتند؛ برای دیگران تعریف می کردند. این تجمع خاص مردان نبود بلکه زنان نیز تجمعاتی برگزار و با هم صحبت می کردند. بچه ها نیز به بازی و نشاط می پرداختند.

از جمله‌ی این فرهنگ‌ها فرهنگ قصه‌گویی بود که به این قصه‌گویی در گویش محلی «مَتَل» می‌گفتند. در آن روزگاران که هنوز وسایل روشنائی امروزی نبود؛ کودکان هنگامی که غروب آفتاب نزدیک می‌شد؛ به خانه‌های خود می‌رفتند و پس از خوردن شام، دور مادر بزرگ (دایه‌ی) خود جمع می‌شدند تا از حکایات و قصه‌هایی که سینه‌به‌سینه و نسل به نسل به دست او رسیده؛ برایشان تعریف کند؛ و آن‌ها را محو گفتار شیرین خودش کند؛ و نوه‌ها تا مَتَلی از زبان مادر بزرگشان نمی‌شنیدند؛ نمی‌خوابیدند.

پیشینه‌ی قصه‌گویی

داستان از قدیم‌ترین قالب‌های هنری است که پیشینه‌ی بسیار کهنی دارد از زمانی که انسان‌های غارنشین پس از یک روز تلاش و کوشش و شکار حیوانات، شبانه درون غارها کنار آتش می‌نشستند و با هم چانه‌ها و اتفاقات روزانه و چگونگی شکار حیوانات وحشی را برای یکدیگر بازگو می‌کردند. امروزه هم با همه‌ی پیشرفتی که در زمینه‌های مختلف زندگی به وجود آمده است و نویسندگان بسیاری با خلق آثار متنوعی پا به عرصه‌ی ادبیات داستانی نهاده‌اند؛ هم‌اینک داستان نیازمند خواندن و شنیدن داستان و انواع گوناگون آن بوده است.

در هیچ عصری انسان بی‌نیاز از داستان نخواهد شد، زیرا که داستان‌ها در زندگی انسان‌ها دارای جنبه‌های پندآموز و عبرت‌انگیز می‌باشند و به‌نوعی درس زندگی و تجربه‌ی بهتر زیستن را به انسان می‌آموزند.